

El 'valor' de la cultura

“Pensar que Las Vegas ret homenatge a la cultura, com el vici a la virtut, sembla una broma, o un fet irrellevant. Però no és una broma ni una anècdota: és una mostra del valor suprem d'aquesta 'cultura' associada al temps lliure, als diners i al negoci, que són els grans valors reconeguts del nostre temps.”

La Coordinadora Catalana de Fundacions, benemèrita institució en un país de tants milers d'entitats rarament coordinades, ha dedicat un número de la seua revista al tema “societat civil i valors”. I dins del tema genèric, em van demanar una aportació sobre “els valors i la cultura”, que no vaig saber com interpretar, sobretot perquè cada vegada tinc menys clar què és *la cultura* (ja ho he explicat en un llibre), i mai no he sabut exactament què són *els valors*. Abans –en aquest “abans” indefinit, anterior al nostre “ara”– la major part de la gent sabia quins eren els “valors” sòlids i reals de la vida: els que deia la religió. No fa tant de temps que la vida pública i privada, en les societats dites occidentals –com en les altres– estava plena de religiositat. En l'assistència a processons i cerimònies, en la interacció constant entre l'ordre religiós i el polític, en l'espai domèstic ple d'imatges i d'oracions en família, en el sentit dels diumenges i de les festes sagrades. Però aquesta religiositat com a ocupació, com a gruix i substància de la vida civil i personal, és ja un fet de la memòria més que de l'experiència quotidiana. I el final de la religiositat ha deixat un buit –la profanitat– que l'implacable *horror vacui* ha d'omplir amb algun succedani. Si hi afegim l'abundància de temps lliure, el buit és encara més gros, s'ha d'omplir d'alguna manera, i aquesta manera adquireix de forma creixent una coloració “cultural”. Per això la *cultura de l'oci*, l'ocupació del temps no dedicat al treball “productiu”, és un valor creixent: la “cultura” és lectura, televisió, cinema, viatge, música o esports, és ja gairebé tot. I així gran part d'aquest oci, més de la que sovint pensem, s'identifica amb “cultura”, i amb activitat o amb productes que en porten l'etiqueta.

La “cultura” (amb cometes o sense, en majúscula o minúscula), no és un valor en alça, és un valor total: és una invasió dels espais dedicats a qualsevol funció de la vida personal, comercial, civil o política. La “cultura” és ja gairebé tot, present a tot arreu, component de la vida familiar, de les vacances, objecte i ocasió de consum, funció coberta de prestigi: hi ha res més prestigiós, més “valuós”, que un polític inaugurant un museu, o un financer subvencio-

nant una exposició? En aquest món contemporani del negoci, l'oci “cultural” és un valor creixent, qualsevol que siga la seua substància o realitat. Si calen exemples d'aquesta associació, en posaré un de ben gros: a la ciutat de Las Vegas –capital mundial de l'oci, si tal capitalitat existeix–, un bon nombre dels hotels-casino, o dels casino-hotels, més prestigiosos estan construïts a manera de reproducció (en diríem *kitsch*, però tant se val) de monuments o “ambients” antics, com ara palaus romans, piràmides egípcies o la plaça de San Marco de Venècia. Un d'ells l'hotel Bellagio (1.600 milions de dòlars d'inversió, prop de 3.000 habitacions), conté una notable col·lecció de pintura –Van Gogh, Monet, Renoir, Cézanne, Matisse, un bon grapat de Picassos, etc.: autèntics, no cal dir-ho– per al gaudi i contemplació dels clients de la casa. Els quals poden sopar en un perfecte restaurant de l'hotel –gastronomia i vins francesos: cultura superior– en presència d'un retrat de Dora Maar de Picasso, d'unes banyistes de Cézanne o del *Diàleg dels Insectes* de Miró. I després continuar jugant a les màquines escurabutxaques, per matar el temps lliure i per assegurar els beneficis de l'empresa que ha comprat les pintures. El negoci de l'oci va començar amb quatre mafiosos de segona fila en un lloc perdut del desert, augmentà amb la gran màfia i amb la passió del joc, i esclata triomfant i universal amb l'afegit de la història de l'art, amb la Cultura. Com un lloc fascinant de pelegrinatge universal, com una nova Roma feta, amb paradoxa novíssima, de l'oci radical i d'un immens simulacre de museu.

Pensar que Las Vegas ret homenatge a la cultura, com el vici a la virtut, sembla una broma, o un fet irrellevant. Però no és una broma ni una anècdota: és una mostra de valor suprem d'aquesta “cultura” associada al temps lliure, als diners i al negoci, que són els grans valors reconeguts del nostre temps. Que és un temps ben curiós, en el qual la gran obra emblemàtica d'un govern, com el del senyor Eduardo Zaplana, pot ser un parc d'atraccions on es combinen l'oci, el negoci i la “cultura” més exemplarment encara que als hotels de Las Vegas. D'ací a pocs dies diu que inauguren Terra Mítica, i aquest és el sentit històric, que els seus mateixos promotors ignoren.